

LIITON Arkki

RADIO- JA TELEVISIOTOIMITTAJIEN LIITON JÄSENLEHTI

nro 2 | 2016

”Mitäpä jos tapettais se toimittaja?”

UUSI YLE

- KEVYESTI JA KÄMÄSESTI

JÄTTÄKÄÄ MEIDÄT RAUHAAN!

TIETOTURVAN ABC

Muutosten vuosi?

Ihmisellä on luontainen tarve saada kaaokseen järjestystä. Siksi hän myös yrittää järjestellä aikaa ja ajanjaksoja mielekkäiksi kokonaisuuksiksi. Siihen hyvän mahdollisuuden tarjoaa vuodenvaihte. Silloin jotain päättyy ja jotain uutta alkaa.

Loppuvuodesta suunnitellaan usein tulevaa vuotta. RTTL:ssä se tapahtuu toimintasuunnitelman kautta. Kun olemme miettineet vuoden 2017 toimintaamme, on päällimmäisenä ollut ajatus muutumisesta. Media-ala muuttuu ja on jo muuttunut niin kovaa vauhtia, että työntekijäjärjestöillä on kova kiire pysyä matkassa mukana. Vakituisten työpaikkojen määrä on vähentynyt. Yhä useampi RTTL:n jäsen työskentelee freelancerina tai yrittäjänä. Alan työt pirstaloituvat yhä pienempiin tuotantoyhtiöihin, joilta suuremmat yhtiöt tilaavat tuotantoa tarvittaessa. Näin alan suhdannevaihtelut kasautuvat entistä enemmän alihankintayhtiöiden työntekijöiden harteille.

MTV:llä meno on ollut tuttua jo vuosien ajan. Nyt kehitystä vie samaan suuntaan myös Yle, joka toteuttaa Satosen työryhmän linjauksia nopealla tahdilla. Yle vähentää omaa tuotantoaan ja ostaa tuotantoa selvästi aiempaa enemmän muilta, pienemmiltä tuotantoyhtiöiltä. Asia on RTTL:n jäsenten kannalta kaksijakoinen. Toisaalta töiden ulkoistaminen vie työpaikkoja yleläisiltä, toisaalta se merkitsee töiden lisääntymistä pienemmissä yhtiöissä työskenteleville jäsenillemme. Se on kuitenkin varmaa, että työehtojen valvominen on vaikeampaa pienemmissä yrityksissä.

Myös työntekijöiden liikkuvuus eri yhtiöiden välillä on lisääntynyt. Järjestö rakenne ei aina pysy perässä, kun jäsen vaihtaa työpaikkaa useammin kuin Matti Nykänen vaimoiaan. Hän ei usein itsekään tiedä, mihin RTTL:n jäsenyhdistykseen hänen pitäisi kuulua. Siksi RTTL:n on mietittävä, millainen järjestö rakenne palvelee parhaiten yksittäistä jäsentä. Olisiko yksinkertaistaminen paras keino? Onko kuusi jäsenyhdistystä liikaa? Monet yhdistykset ovat yt-kuvioiden seurauksena kutistuneet jo niin pieniksi, että aktiivien löytäminen on vaikeaa. Olisiko hajanaisiin työmarkkinoihin paras vastalääke yhdistyä suuremmiksi ja voimakkaammiksi yhdistyksiksi?

Omastä ensi vuodestani tiedän sen verran, että jätän RTTL:n puheenjohtajan tehtävät vuodenvaihteessa. Irtisanoin itseni Yleltä heinäkuun lopussa ja siirryin journalismin lehtoriksi Oulun ammattikorkeakouluun. Jatkan edelleen RTTL:n jäsenenä, mutta oma jäsenyhdistykseni vaihtui Ylen ohjelmatyöntekijöistä Yhdistyneisiin mediatyöntekijöihin. Vaikka ylehistoriani ei olekaan kadonnut yhdessä yössä mihinkään, mielestäni RTTL:n johdossa on parasta olla yleläinen henkilö, koska YOT on ylivoimaisesti suurin jäsenyhdistyksemme. Jätän tehtävän hyvillä mielin ja olen mielelläni mukana liiton toiminnassa muissa tehtävissä, jos niin halutaan. Toivotan seuraajalleni tarmoa ja jaksamista haastavassa tehtävässä. Ja teille kaikille jäsenille haluan lausua nöyrät kiitokseni, että olen saanut palvella teitä puheenjohtajana.

Rauhallista joulua ja hyvää uutta vuotta!

Ari-Pekka Sirviö
aripekka.sirvio@gmail.com

Päätoimittaja: Ari-Pekka Sirviö
Toimitus: Seppo Metso
Taitto: Tiina Madisson
Kannen piirros: Sebastian Dahlström
Paino: Edita, Helsinki

Toimituskunta:
Ari-Pekka Sirviö, pj.
Jari Aula
Linus Lång
Tiina Madisson
Kirsi Mattila
Leena Mattila
Jukka-Pekka Nyrhinen
Kari Romppainen

Julkaisija:
Radio- ja televisioitoimittajien liitto ry.
Uutiskatu 2, 00240 Helsinki
PL76, 00024 Yleisradio
rttl@yle.fi

Juttuehdotukset, kommentit ja muut viestit ovat tervetulleita.
Lähetä juttusi sähköpostilla osoitteeseen rttl@yle.fi

Seuraava Arkki ilmestyy vuoden 2017 puolella.
Lehti on pdf-muodossa osoitteessa: www.rttl.fi

- 4 Vääntöä vihapuheesta
- 7 Sanomisen vapaus- ja vastuu
- 8 Sananvapaus – riutunut varjo
- 9 Tehdään uusi Yle – kevyesti ja kämäsesti
- 10 Kyllä minä tässä maassa pärjään
- 11 Joku turvaverkko kannattaa olla
- 12 Miten meni noin niinku omasta mielestä
- 13 Jättäkää meidät rauhaan
- 14 Riippumattoman media tuhon partaalla Turkissa
- 16 Yhdistyksissä tapahtui
- 18 MOTin puoli vuosisataa tuli täyteen
- 20 Yttrandefriheten i Europa
- 22 Nyt puhuu pääluottis
- 24 Murroksesta, lojaalisuudesta
- 25 Mediakunta tulee !
- 26 Liika somettelu voi tappaa
- 27 Mediassa alkaa edelläkävijöiden aika
- 28 Tietoturvan lyhyt oppimäärä
- 31 RTTL sai uuden puheenjohtajiston

s. 4

Vihapuhe on yhä julmempaa.
Sanoista on lyhyt matka tekoihin. Miten hillitä pahimpia räyhääjiä ?

s. 9

Mihin Ylen johdolla on kiire?

YOT on kysellyt alkusyksystä alkaen turhaan Ylen johdolta mikä kiire sillä on toteuttaa jo neljän vuoden aikana Satosen työryhmän velvoitteet.

s. 10

”Ei välttämättä ryssi kaikkea”

Liiton Arkin taittaja Tiina Madisson kertoo millaista oli tulla Virosta ummikkona suomalaisen mediakenttään 22 vuotta sitten.

s. 28

Tietoturva on hyvä renki mutta...

Käyttäjänä tekee ratkaisevia päätöksiä sen suhteen mitä itsestään kertoo ja julkaisee netissä. Itsensä ja lähteensä voi myös turvata.

Auttaisiko virtuaalinen lähestymiskielto?

Vääntöä vihapuheesta

Teksti **Aleksi Kari** Kuvat **Alekseeva Liubov**

” Mitäpä jos tapettais toimittaja Korhonen?

Ylle lainattu kommentti on esimerkki palautteesta, jota kolumnisti **Jussi Korhonen** on saanut kirjoituksistaan. Isän pikajuna -blogissaan Korhonen kritisoit eritoten perussuomalaisia ja maahanmuuttokriittisiä. Kärkevän blogin innoittama kommentointi on ollut varsin kirjavaa.

Korhosen mukaan suora uhkailu on harvinaista, enemmän hänen vastaanottamassaan vihapuheessa on ollut kyse epäsuorasta painostuksesta.

– Toinen juttu on se, että levitellään tyystin perättömiä tarinoita, joilla on omanlaisensa vaikuttamistarkoitukset. Ehkä merkittävintä on, että se on niin jatkuvaa, että itsekin on oppinut turtumaan siihen sillä tavalla, ettei sitä jaksa pitää oikein miinään, Korhonen sanoo.

Venäjän harrastamasta informaatiosta kirjoittanut toimittaja **Jessikka Aro** kertoo hankin joutuneensa erinäköisten vihapuhekampanjoiden kohteeksi. Listalla on muun muassa Youtube-videoita, trolausssarjakuvia ja meemejä, joissa hänet leimataan pirinistiksi.

– Musta on tehty lauluja Soundcloudiin, joissa väitetään mun keksineen päästäni aiheen, jota olen tutkinut (Venäjän trolausarmeijat). Musta on tehty lokaavia Facebook-kirjoituksia, mulle on lähetetty törkysähköposteja, mun kuolemaa on toivottu, mua on väitetty syylliseksi Ukrainan verenvuodatukseseen, mun ulkonäköä on haukuttu ja Venäjän valtion mediakin on tehnyt musta erinäköisiä valhejuttuja, Aro sanoo.

Sekä Korhonen että Aro olivat puhumassa Oulun ammattikorkeakoululla järjestetyssä seminaarissa vihapuheen vaikutuksista journalismiin. Mediassa on kannettu viime aikoina huolta siitä, että lukijoilta saatu vihaposti saa toimittajat karttamaan tulenarkoja aiheita.

Vihapuheen monet kasvot

Mutta mitä vihapuhe sitten oikeastaan tarkoittaa ja eroaako se jotenkin uhkailusta ja muista jo nykyisen lainsäädännön tuntemista rikosnimikkeistä?

Korhosen mukaan vihapuhetta on tänä päivänä erityisesti rasistinen kielenkäyttö:

– Siinä on sellaisia piirteitä, ettei se välttämättä täytä rikoksen tunnusmerkkejä, mutta jos selkeästi levitellään perätöntä ja leimaavaa tietoa, niin näkisin sen kyllä vihapuheena siinä missä nämä laittomuudetkin. Taitavimmat vihapuhujat pystyvät luovimaan lakipykäliden välissä siten, etteivät vahingossakaan riko lakia, mutta saavat kuitenkin sanomansa menemään samalla tavalla perille kuin pahimmat törkyturvat.

Aro kertoo lähtevänsä siitä, että vihapuhe on rikollisia tekoja.

– Esimerkiksi nettikirjoituksia tai julkisia kirjoituksia, joissa syyllistytään mahdollisesti kunnianloukkaukseen, yksityiselämää koskevan tiedon levittämiseen, laitomaan uhkaukseen tai kansanryhmää vastaan kiihottamiseen, Aro sanoo.

Kahden toimittajan näkemykset vihapuheesta siis poikkeavat hieman toisistaan. Tämä osoittaa ehkä sen ongelman, johon törmätään, kun vihapuheen kaltaisia vaikeasti määriteltäviä termejä viljellään yhteiskunnallisessa keskustelussa. Termillä ei välttämättä tarkoiteta vain rikollista toimintaa.

Jessika Aro sai vihat niskaansa kirjoitettuaan Venäjän harrastamasta informaatiotasodasta.

Jussi Korhosen mukaan erityisesti rasistinen kielenkäyttö on tänä päivänä vihapuhetta.

” Taitavimmat vihapuhujat pystyvät luovimaan lakipykälien välissä siten, etteivät vahingosakaan riko lakia, mutta saavat kuitenkin sanomansa menemään samalla tavalla perille kuin pahimmat törkyturvat.

► BBC uutisoi marraskuun alussa, että kanadalainen yliopistoprofessori Jordan Peterson on joutunut vaikeuksiin, kun hän on kieltäytynyt luennoillaan käyttämästä seksuaalivähemmistöjen toivomia sukupuolineutraaleja persoonapronomeineja. Toronton yliopiston opiskelijat syyttävät häntä nyt vihapuheesta, ja Petersonin omat kollegat ovat varoitelleet hänen rikokan ihmisoikeuksia. Peterson on sanonut tutkineensa totalitaarisia liikkeitä neljäkymmentä vuotta ja hänen mukaansa ne alkavat aina kielen muokkaamisella ja ideologisella vartioinnilla.

Onko siis vaarana, että vihapuhe-termin käyttämistä rikosnimikkeiden sijasta hyödynnetään myös meillä Suomessa epämieluisien poliittisten mielipiteiden vaien- tamiseen?

– Tällä hetkellä esimerkiksi suomalainen äärioikeisto, uusnatsit sekä järjestäytyneet rasistit ja kansankiihottajat käyttävät vihapuhe-terminiä väärin omien poliittisten ja ideologisten mielipiteidensä levittämiseen, Aro sanoo.

Aron mukaan edellä mainitut tahot syyttävät normaalimediaa ilman perusteita tai näyttöä niin kutsutusta vihapuheesta suomalaisia vastaan. Tämän takia vihapuheen sisältämät termit tulisi Aron mielestä määritellä tarkasti.

Vihapuhe-termi on kaapattu

– On ihan totta, että vihapuhe-termi on pitkälti kaapattu ja sitä yritetään laajentaa koskemaan sellaisiakin asioita,

mitä se ei selkeästikään koske. Sananvapaus on ihmisoikeus, se on määritelty esimerkiksi Euroopan ihmisoikeussopimuksessa. Siihen vedotaan kovasti, vaikka on ilmeistä, ettei sitä ole tarkoitettu ihmisoikeutena siihen, että kenenkään toisen ihmisoikeuksia voitaisiin sillä varjolla polkea.

Keinoja vihapuheen kitkemiseksi on myös pohdittu. Aron mukaan esimerkiksi virtuaalinen lähestymiskielto ja pikatuomiot voisivat hillitä pahimpia häiriköitä. ●

Sanomisen vapaus - ja vastuu

Riitta Pihlajamäki

Päällikkö
journalistiset standardit ja etiikka, Yle

Suomeen on viime vuosina syntynyt lukuisia verkkosivustoja, joista voidaan käyttää termejä vale- tai vihasivustot. Ne markkinoivat itseään totuuden puhujina ja syyttävät muun muassa Yleä tiedon pimittämistä. Erityinen epäluulo kohdistuu maahanmuuttajia koskevaan uutisointiin. Vamedioiden ruokkima ajatusmalli lähtee siitä, että ns. valtamedia jättää kertomatta maahanmuuttajiin liittyviä negatiivisia asioita.

Vale- ja vihasivustot ratsastavat retorikkassaan sananvapaudella. Väärin käytettyyn sananvapauteen verhotuilla, oikeita uutissivustoja matkivilla sivustoilla, herjataan, huudetaan ja vihataan niitä, jotka ovat toista mieltä. Siis jotakin mieltä.

Myös Ylen omassa eettisessä ohjekirjassa, OTS:ssä sanotaan: “Yle esittelee ohjelmissaan ja sisällössään mahdollisimman monipuolisesti mielipiteitä, arvostuksia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä”. Mielipiteet ovat kiinnostavia. Ne kertovat meistä ja siitä minkälainen maailmankuvamme on.

Samassa OTS:ssä muistutetaan, että tavoittelemme tasapuolisuutta sisällössämme, mutta jos se ei ole yksittäisen ohjelman kohdalla mahdollista, huolehdimme siitä, että tasapuolisuus toteutuu kohtuullisen ajan kuluessa.

Pitääkö meidän siis sananvapauden ja tasapuolisuuden nimissä kuulla myös niitä, jotka julkisesti sanoutuvat irti niistä demokraattisen yhteiskunnan arvoista, joille suomalainen yhteiskunta on rakennettu?

Kuulla myös niitä, joiden mielestä ihmisen arvon voi mitata vaikkapa etnisen taustan, uskonnon, sukupuolisen suuntautumisen tai sukupuolen perusteella?

En usko vaientamisen malliin. Mutta lainvastaisia, ihmisarvoa loukkaavia mielipiteitä ei voi sananvapauden nimissä sallia, eikä niitä missään olosuhteissa tule rinnastaa faktoihin.

Jokaisella on oikeus mielipiteeseen, mutta tiedotusvälineillä on vastuu erottaa mielipiteet faktoista.

” Jokaisella on oikeus mielipiteeseen, mutta tiedotusvälineillä on vastuu erottaa mielipiteet faktoista.

Kohta 100 vuotta täyttävän Suomen arvokkaimpia saavutuksia on kansalaisten oikeus tietää ja sanoa. Mutta tuohon oikeuteen liittyy myös vastuu. Sananvapautta ei pidä käyttää väärin. Sananvapauden nimissä ei voi sanoa, että holokaustia ei ollut olemassa. Holokaustissa menetti henkensä kuusi miljoonaa juutalaista. Se tapahtui. Historiallisen tosiasian kieltäminen ei ole sananvapautta, vaan sen totaalista väärinkäyttöä.

Toimittajan ei pidä kestää kaikkea!

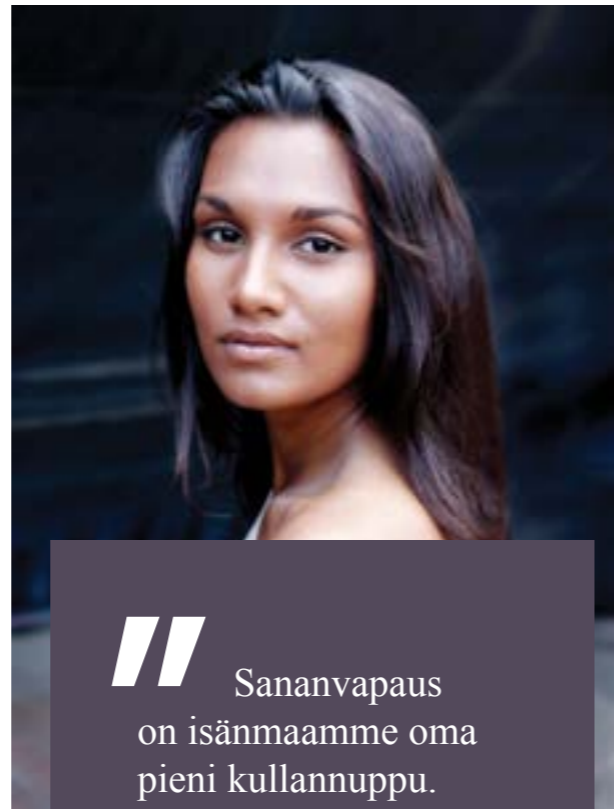
Sosiaalinen media on avannut kansalaisille mahdollisuuden osallistua ja tuntea julkisesti. Vapaan yhteiskunnan pitää sietää erimielisyyttä, ristiriitoja ja voimakkaita kannanottoja. Mutta some ei ole mikään poikkeustila, jossa vallitsevat viidakon lait. Siellä pätevät samat säännöt kuin muuallakin. Kansanedustaja Hakkaraisen facebook-kommentti Nizzan terrori-iskuun liittyen johti syytöksiin kiihottamisesta kansaryhmää vastaan.

Somessa ryöppyvästä vihakirjoittelusta saavat osansa myös journalistit. Tapaan työssäni yläläisiä Utsjoelta Hankoon ja kaikkialla viestini on sama: ammatillinen, asiakkaalta tuleva kovakin kritiikki pitää kestää. Mutta kenenkään ei tarvitse kestää henkilöön menevää vihapuhetta tai uhkailua. Ei ole olemassa “normaalia huorittelua”, jonka edessä toimittajan pitäisi vain purra hammasta. Kääntyäkää esimiestenne, HR:n, terveys- aseman, turvallisuuden tai lakiosaston puoleen aina jos tunnet- te, että teihin kohdistuu henkilökohtainen, kohtuuton palaute.

Teksti **Susani Mahadura**

Susani Mahadura on toinen Mahadura & Özberkan-ohjelman juontajista Yle Puheella.

Sananvapaus -riutunut varjo

“ Sananvapaus on isänmaamme oma pieni kullannuppu. Lellitty, hemmoteltu ja ylisuojeltu.

Sananvapaus. Minun pitäisi kai tuntea ylpeyttä lausuesani tuota sanaa, sillä saan elää vapaana naisena demokraattisessa yhteiskunnassa, jonka perustana on sananvapaus. Minun pitäisi olla kiitollinen ja ymmärtää, miten etuoikeutettu ja onnekas olen, erityisesti journalistina.

Todellisuuteni olisi toisenlainen, jos vanhempani olisivat päättäneet jäädä Sri Lankaan, maahan, jossa tiukka sensuuri kuristaa toimittajia. Mitä luultavimmin istuisin linnassa, jos uskaltaisin kritisoida srilankalaisia päättäjiä yhtä kovin sanoin kuin suomalainen media voi kritisoida hallitustamme.

Me emme joudu vainotuksi tai uhatuksi sanojemme tähden kuten Sri Lankassa. Me emme saa tuhansien eurojen sakkoja kritisoidessamme hallitusta, poliisia tai presidenttiä kuten Espanjassa. Me emme kuole siksi, että puolustamme ihmisoi-keuksia kuten Venäjällä.

Onneksi elämme Suomessa.

Perusoikeuteni ja vapauteni symboli, sananvapaus, on kuitenkin menettänyt minulle merkityksensä. Koko sana on kärsinyt inflaation ja jäljellä on vain riutunut varjo siitä, mitä se on joskus tarkoittanut.

Olen nyt ymmärtänyt sen, että sananvapaus minun kohdallani tarkoittaa sitä, että minulle annetaan puheenvuoro, silloin, kun halutaan kommentteja maahanmuuttajan elämästä, vaikka olen Suomessa syntynyt ja suomalainen. Minulta halutaan koskettavia tarinoita rasismista, mutta ei kuitenkaan liian rajuja, jotteivät ihmiset järkyty. Auta armias, jos uskaltaisin kritisoida kotimaatani Suomea julkisesti. Minut lähetettäisiin saman tien takaisin sinne, mistä tulinkin, jos Suomi ei kelpaa. Niin. Minne menisin takaisin? Mikkeliin, jossa synnyin vai äitini kotikaupunkiin Ouluun?

Sananvapaus on Isänmaamme oma pieni kullannuppu. Lellitty, hemmoteltu ja ylisuojeltu. Jos yritämme hyssyttää sitä, se parahtaa huutoon: “Minun oikeuksiani ette rajoita!”.

Mitä tahansa voi julkisesti sanoa ja juosta sananvapauden taakse piiloon. Sananvapauden nojalla minäkin olen neekeriapina, joka pitäisi lahdeta. Pelottavaa kyllä elämme yhteiskunnassa, jossa toisen kuoleman toivominen on normaalia, mutta en nyt halua ylidramatisoida kuitenkaan. Sehän on vain puhetta, eikä niin? Puhetta, joka sattumoisin kohdistuu erityisesti naisiin ja ei-kantasuomalaisiin.

Arvostammeko Suomessa sananvapautta vai vihapuhetta? En osaa enää sanoa, mutta kyllä se jotain yhteiskuntamme tilasta ja arvomaailmasta kertoo, jos istuva kansanedustaja voi tuulettaa Donald Trumpin vaalivoittoa sillä verukkeella, että Trump on antanut poliittiselle korrektiudelle turpaan ja uskaltaa sanoa mitä vaan mistä vaan.

Naisvihaa, rasismia ja vihan lietsontaa. Sitäkö on meidän sananvapaus?

Minä en suostu siihen. En aio käyttää kal- lisarvoista vapauttani vihaan.

Tehdään uusi Yle - kevyesti ja kämäsesti

Kirjoitan tätä Ylen ohjelmatyöntekijöiden puheenjohtajan palstaa surullisin mielin ja mustiin pu- keutuneena. Kaikki YOT:n ohjelmatyöntekijät Ylen Tuotanto ja design -osastolla (YTD), lavastajat Te- mestä ja YTD:ssa työskentelevät tekniset eli yhteensä 439 työntekijän joukko on saanut yt-kutsun. Heistä suurin osa on pitkään ja sitoutuneesti Yleä palvelleita ja oman alansa huip- puosaajia ja nyt heistä pahimmillaan aiotaan irtisanoa 145.

Monia talossamme suututtaa ja itkettääkin juuri nyt. Miten on mahdollista, että hyvä työn jälki ja ahkeruus palkitaan näin? Millä jaksamisella toteutetaan irtisanottuina mutta työveloi- tettuina Ylen suunnittelemaat Suomi 100 vuotta juhluvuoden massiiviset ohjelmistot, Lahden MM-hiihdot, Kunnallisvaalit ja päivittäiset ja viikoittaiset haasteet siihen vielä päälle?

Entä millaista jälkeä syntyy uudistuneessa Ylessä ve- ronmaksajillemme katsottavaksi ja kuunneltavaksi, kun kuvaajien, äänittäjien, mikserien, lavastajien ja puvusta- jien ammattimaista otetta vähennetään. Tuotetaanko oh- jelmia jatkossa yhä enemmän kevyesti ja kämäsesti, kuten eräs kokenut kuvaaja asian muotoili? Laatu se lisääntyvä verkkotekeminenkin kaipa.

Keulien velvoitteisiin

Kaiken takana on toki se, että Satosen vetämä parlamentaa- rinen työryhmä voitti Yleä lisäämään ulkopuolisia ostoja vähintään 15 miljoonalla eurolla vuoteen 2022 mennessä ja indeksitarkastuskin on samaisen työryhmän toimesta jäädy- tetty vuosilta 2017–2019.

Moni kysyy, mikä hoppu? Me YOT:n aktiivit olemme tätä ti- vanneet jo alkusyksystä lähtien, että miksi etukeno ja tällai- nen kiire toteuttaa jo neljän vuoden aikana ja etupainoitei- sesti veloitteet? Tarkoittiko parlamentaarinen työryhmä nyt ihan tätä vai keulitaanko tässä jo ihan liikaa?

Kysymyksemme ja kyseenalaistuksemme ovat kaikuneet kuuroille korville. On julistettu, että henkilöstöä on uutta Yleä suunniteltaessa ja toteutettaessa kuunneltava, mutta tosi- asiassa meitä ei ole aidosti kuultu. Lisäksi Ylen hallitus on siunannut toimintatavan muutokset etupainoiteisina.

Hilla Blomberg Ylen ohjelmatyöntekijöiden pj

Silti en hyväksy sitä moitetta, että ammattiyhdistysliike olisi saamaton tai edes hampaaton.

Me emme ole antaneet periksi emmekä anna! Alkaneissa neuvotteluissa meillä on rautainen joukko luottamusmiehiä työntekijöidemme etua ajamassa ja he tulevat vaatimaan lukuja, perusteluita ja tarkkoja suunnitelmia määritellylle uudelle työntekijämäärän tasolle. Totta kai tulemme myös esittämään vaihtoehtoja irtisanomisille. Saimme lisäksi neu- vottelujen laillisuutta valvomaan oman juristimme Maija Ra- nisen Journalistiliitosta.

Onhan se ymmärrettävää, että osa joukoistamme tuskastuu, kun työ- ja neuvottelurauha pitää säilyttää ja tekisi mieli teh- dä jotain radikaalimpaa. Ymmärrettävää mutta raskasta on sekin, että paha mieli purkautuu niiden niskaan, jotka yrittä- vät oman toimensa ohella ajaa yhteisiä asioita.

Meidän kaikkien pitää nyt jaksaa, mutta kysyä toki sopii, miksi? Mitä järkeä on lopulta siinä, että veronmaksajien ra- hoilla tuetaan media-alan yritystoimintaa ja sen seurauksena Ylen oma väki joutuu pihalle? Hölmöläisen peitto tulee mie- leen ja vielä niin, että tuon peiton avulla ryhdytään kenties polkemaan työehtoja. Sapettaa!

Kyllä minä tässä maassa pärjään, virolaisenakin

Helsinki, vuosi 1994, toinen toukokuuta. Esplanadin puistossa kuhisee ympärillä humaltunut ihmismassa. Ilmapalloja, rikkoutuneita pulloja. Pusikoissa oksentelee pulleahko vaaleaverikkö, hänen vieressään oleva mies kääntyy toiselle puolelle ja avaa housujen vetoketjun. Mietin syvästi, miksi Havis Amanda -patsasta kuurataan hammasharjoilla monen miehen voimin. Onko sielläkin ollut oksennusta? Missä on Pioneerien paraati ja sotilaat? Onko tämä todella työväen juhla?

Tunnen voimakkaan raskaan käden olalani. Hyvät vaput, rämähtää vieras tyyppi. Hänen pullistunut naamansa odottaa vastausta.

Pysyn hiljaa. Osaltaan hämmennyksestä ja osaltaan siitä, että en hallitse suomen kieltä.

Olenhan ensimmäistä kertaa Suomessa.

Alussa oli sana

Kieli on ihmisen identiteetti, sanoi Ludwig Wittgenstein.

Ainoa sana, mitä sanojen vilinästä ymmärtäen aluksi, on "joo", ja tämäkin tarkoitti "joo" viroksi.

Minulla on vaikeuksia ymmärtää tätä humaltunutta kansaa, ajattelin.

Ja niiden on vaikea ymmärtää minua. Olin aavistanut, että tämä "kapitalistien maa"

// Minulla on vaikeuksia ymmärtää tätä humaltunutta kansaa, ajattelin. Ja niiden on vaikea ymmärtää minua.

on erilainen mutta kontrasti olikin aikamoinen. Suomi oli ollut unelma, jonne viisumin saaminen oli melkein mahdotonta. Siellähän on kaikkea, mitä meillä ei ole, äitini oli sanonut silmissään unelmoiva katse.

Korvaako uudet farkut sielun tyhjyyden?

Päätin oppia kielen.

Se olikin mutkikkaampi kuin luulin. Samat sanat tarkoittivat aivan muuta. "Hallitus" on viroksi "home" ja "koristaminen" tarkoittaa "siivoamista".

Eivätkä ne ole ainoat harhaanjohtavat sanat. En ymmärtänyt, miksi kahviloissa tarjotaan "raakakahvia", "tuore" on viroksi "raaka".

Ja miksi joulupukki tuo meille anorektista tavaraa ("lahja" on viroksi "laiha"). Meni monta kuukautta ja monta työpaikkaa ennen kun aloin ymmärtää vähitellen sanojen merkitystä. Suomalaisen huumorin ja kulttuurin tajuamiseen meni aikaa vähän enemmän. Niin myös toisin päin. Meni viisi vuotta ennen kuin yksi työnantaja jolle myin graafista suunnittelua tajusi, etten olekaan ilotyttö. Ja että minun voi jopa luottaa! Ja kanssani voi edetä enkä välttämättä ryssi kaikkea, "niin kuin yleensä nämä virolaiset tekevät".

En ole kyllä kummemmin tuntenut ennakkoluuloja tai tavannut rasisteja. Tai sitten en ole vaan huomannut niitä, minulla kun on huono näkö.

Suomalaisessa mediakentässä toimiminen ei ole ollut mitenkään vaikeata.

Päin vastoin. Joskus olen jopa vähän kyllästynyt "tukiopetukseen" ja hoivaan, semmoiseen "Maahanmuuttaja on aina vähän vammainen" -näkökulman.

Kyllä minä tässä maassa pärjään, virolaisenakin.

Nyt, kun Suomeen muutostani on kulunut jo 22 vuotta, voin todeta, että olen tässä jäädäkseeni. Haastattelen ihmisiä suomen kielellä, opetan suomeksi ja jopa ajattelen suomeksi. Tulevana jouluna syön suomalaista kinkkua ja laulan kirkossa suomen kielellä.

Ja ymmärtän suomalaista sielunmaisemaa.

Joskus jopa ilman sanoja.

Miksi kuulua liittoon?

Vuoden alussa Radio Novasta irtisanottu **Ile Jokinen** työllistyi Helmiradioon. Kokemuksesta viisastuneena hän antoi neuvon:
– Hankkikaa jokin turvaverkko! Se voi olla vaikka työntekijäliitto, mikä tahansa liitto! Ja kun pitää kaverista huolen, työyhteisössä menee hyvin, Ile sanoo.

Joku turvaverkko kannattaa ihmisellä olla

Tilaisuutta juonsi Harri Moisio.

Media-alan työhyvinvointi puhutti marraskuisena iltana Helsingin Pullman Barissa, kun Yhdistyneet mediatyöntekijät YMT ja Nelosen ohjelmatyöntekijät NOT järjestivät aiheesta paneelikeskustelun.

Keskustelijoina olivat Helmiradion iltapäiväjuontaja **Ile Jokinen** ja Radio Aallon aamuhjelma Dynastiaa vetävä **Anna Perho**. Puhetta johti Radio Rockin aamujuontaja ja NOTin varapuheenjohtaja **Harri Moisio**. Keskustelun aluksi Harri Moisio toteaa itse olevansa niin turvallisuushakuinen, että haluaa olla vakituksessa työsuhteessa ja saada kuukausipalkan, vaikka voisikin ehkä ansaita paremmin freelancerina. Anna Perho sen sijaan kertoo olleensa aina yrittäjä. Ja töitä on riittänyt. Ile Jokinen puolestaan on ollut aina työssä työsuhteen turvin. Vuoden alussa hänet kuitenkin irtisanottiin Radio Novasta yt-neuvottelujen jälkeen.

– Suomen yt-laki ei toimi. Se sallii työnantajalle aivan liikaa. Sain potkut, enkä tiedä edes potkujen syytä. Ohjelmani oli kuitenkin erittäin suosittu ja kuunneltu. Osaamistani ei arvostettu ollenkaan, Jokinen pamauttaa. Neljä kuukautta potkujen jälkeen hänet palkattiin Helmiradioon. Perhoa auttaa selkeä eron työnteon ja vapaan välillä. Jokinen lähtee purkamaan stressiään luontoon, mieluiten veden äärelle. Yksityselämässään hän haluaa kuitenkin olla eniten perheensä kanssa. – Myös sosiaalisesta mediasta voi olla helposti poissa. Ilmaiset harjoittelijat jakavat mielipiteet Tunnelma tiivistyy, kun Moisio ottaa esille RTTL:ääkin viime aikoina puuttaneen opiskelijoiden ilmaisen harjoittelun media-alan työpaikoilla.

– Suunnittelen tekemiseni ja aikatauluni hyvin tarkkaan ja se mahdollistaa minulle selkeän palautumisajan, Anna Perho kertoi.

– Harjoittelu on portti työelämään. Olen itsekin tehnyt paljon ilmaista työtä, viimeksi viime viikolla. Kaikkea ei kannata mitata rahassa, sillä ilmaisella työllä voi saada verkostoja ja kokemusta, Perho sanoo.
– En ole koskaan laskenut tuntejani. Jos lisätöitä joskus tulee, en koskaan kysy, mitä siitä maksetaan. Myös harjoittelijan on tehtävä töitä täydestä sydäimestään. Muuten hukataan kaikkien aikaa, tykittää Jokinen.

Tässä vaiheessa yleisökin herää. Panelisteja muistutetaan, että työnantajien toiminta koetaan usein riistona. Ilmaisia harjoittelijoita käytetään häikäilemättömästi työvoimana. Se puolestaan vääristää kilpailua ja työmarkkinoita.

Perho muistuttaa, että tuotantojen budjetit ovat yleensä niin tiukat, että harjoittelijoille ei ole varaa maksaa. Yleisössä mutistaan, onko oikein, että budjetit laaditaan sen varaan, että osa työntekijöistä on ilmaisia. Sen verran panelistit pehmentävät kantojaan, että liika on liika ilmaisessa harjoittelussakin.

Liitto tuo turvaa

Moisio kysyy, mitä etua liitosta on tai voisi panelisteille olla.

Ile Jokinen toistaa ajatuksensa turvaverkon tarpeellisuudesta ja kertoo saaneensa tukea ja neuvoja Journalistiliitosta irtisanomisensa yhteydessä. Ja onpa Jokisen polvikin leikattu kaksi kertaa liiton vapaa-ajan vakuutuksen kustannuksella.

Anna Perho on ollut nuorempana SJL:n jäsen, koska pressikortilla sai Linnanmäen rannekkeita. Sen jälkeen hän koki, että ei saa liitosta tarpeeksi hyötyä ja erosi. Journalistiliiton edunvalvontajohtaja Petri Savolainen pitää tässä vaiheessa pitkän puheen, jossa kerrotaan muun muassa, kuinka paljon liitto on tehnyt ja tekee freelance- ja yrittäjäjäsentensä eteen.

Miten Anna Perhon kaltainen media-alan yksityisyrittäjä innostuisi Journalistiliiton jäsenyydestä?

– Ainakin liitto voisi lobata pienyrittäjien puolesta. Yrittäjän asema ja esimerkiksi sosiaaliturva ovat huonoja. Toki työntekijöiden ja yrittäjien välillä saattaa olla silti ideologinen ristiriita, Perho jää pohtimaan.

” Ei laadukkaiden tekijöiden tarve mihinkään katoa.

Teksti **Kari Romppainen** Työsuojeluvaltuutettu Tampere- muu Suomi

“Miten meni noin niinku omasta mielestä?”

Tätäkin sarkastista kommenttia on saanut kuulla viime viikkoina. Ahdistus tulevista YTD:n (Yle Tuotanto ja Design) yt-neuvotteluista irtisanomistavoitteineen puretaan mm rankan huumorin avulla. Se on yksi tapa selviytyä ja käsitellä vaikeaa asiaa. Paljon olisi miinullakin sanottavaa, mutta yritän pysyä vastuualueessani, työhyvinvoinnissa ja jaksamisessa.

Ajoitus rassaa. Yt-prosessin jatkuminen vuodenvaihteen yli jättää ihmiset epä-tietoisuuteen joulutauon ajaksi, eivätkä juhlapyhät näin ollen anna normaalia lepoa ja palautumista. Luulisi sen näkyvän jaksamisessa kevätkauden mittaan. Töitä on luvassa normaalia enemmän mm Lahden MM-hiihtojen ja kuntavaalien vuoksi. Taskussa kenties oleva irtisanomislappu ei nyt ainakaan paranna jaksamista. Miten käy sitoutumisen projekteihin?

Se onkin hyvä kysymys. Toissa syksyn yläpidon yt:t loivat tilanteen, jossa poistuva henkilöstö siirsi osaamistaan tuleville “ostopalvelijoille”. Nöyryyttävässä tilanteessa työmoraali oli korkealla ja yhtiö saattoi todeta “transition” menneen hyvin.

Nyt transitiota ei ainakaan tässä vaiheessa ole luvassa, hyvä niin. YTD:n töitä opitaan ns. sorvin äärellä. Ajatellaanpa esim. hiihtokilpailuja väliaikalähdöllä. Monikameratuotantoja erilaisilla ammattiryhmillä. Itse opin aikanaan kameratyötä kokeneiden tekijöiden ympärillä vastuun kasvaessa taitojen ohella. Varoittajajärjestelmän, tuon suomalaisen innovaation tukemana oli hyvä työskennellä. Tehtiin homma yhdessä sitoutuen ja joustoihin valmiina.

Itse uskon työmoraalin pääosin kestävän edelleen. Tuotantoihin sitoudutaan, vaikka yhtiö ei sitoudu tekijöihin. Tsempataan

loppuun asti, vaikka työn mielekkäys ei ole enää samaa luokkaa. Mahdollinen paha olo ulkoistetaan ajalle, jolloin omat työt ovat ehkä loppuneet. Kun on tuleva aika uuden osaamisen ja tuotantoyhtiöiden. Kun oman tuotannon vanhanaikaiseksi julistettu työ tehdään pienemmällä porukalla.

Mutta vielä ei ole sen aika. Sitä ennen on myös ns. vanhojen palveluiden toimittava esim. Suomen 100-vuotisjuhlissa. Broadcasting ei ole siis vielä kuollut. Veikkaisin jopa, että kuva, ääni ja valo tulevat olemaan keskeisiä elementtejä julkaisualueesta riippumatta. Ei laadukkaiden tekijöiden tarve mihinkään katoa.

Teksti **Jari Aula**

Jättäkää meidät rauhaan!

Kesä on onnellisesti takana ja pian kolkuttelee jo joulukin. Takana on raskas vuosi, kenellä yt:tä, kenellä muuttoa, kenellä uusia tehtäväkuvia, kenellä perehtymistä uusiin laitteisiin. Suurtuotantosiipi hävisi alta ja toimintoja siirtyi muihin tiloihin. Mieleeni muistui kesällä monien ulkomaisten opiskelijakollegoideni joskus muinoin suuresti ilakoima hassu suomenkielinen hokema ”kissa pissaa”. Se tuli väistämättä mieleen, kun Radiotalon kakkoskerrokseen oli remontin jäljeltä vaihdettu uudet akustiikkalevyt – luonnonmukaisesti kuulemma valmistetut – no, levyt vaihdettiin ja sitten ne lopulta poistettiin, eipä kissa enää pissannut. Selityksenä äskeiselle: akustiikkalevyistä pääsi ilmoille niin pistävä urean haju, että jouduimme väistötiloihin useaksi kuukaudeksi. Loppu hyvin, kaikki hyvin, vai oliko?

Eipä aikaakaan, kun saimme kuulla jälleen talon uusista talousnäkymistä sekä mahdollisista ja todennäköisistä uhkakuvista. Taksikuittipalvelukin muuttui, palkanmaksusysteemi muuttui, eivätkä myöskään tekniset työvälineemme ole toimineet täysin moitteettomasti. Tämä on melko moista pyörytystä. Monesti itse varsinainen päätyö jää jo taka-alalle, kun lähes kaikki energia valuu työn kannalta toisarvoisiin asioihin. Yritä tässä sitten hoitaa parhaalla mahdollisella tavalla yleisösuhdettasi. Mistä tämä kaikki härdelli oikein johtuu? Eikö asioita voi hoitaa pitkäjänteisesti ja suunnitellusti? Kun oven takana kolkuttelee jatkuva epävarmuus, ja työntekijät ovat lamaannuksissa siitä, mitä seuraavassa kuussa tapahtuu, menee työnantajallakin työaika tosi paljon niin sanotusti harakoille. Mikäli on tarkoitus tehostaa toimintoja, ei tällainen pyörytys sitä ainakaan edesauta.

En ole muutosvastarintainen, en, mutta toivoisin, että edes joskin ajaksi saisimme työrauhan tehdä sitä työtä, mitä varten meidät on tänne valjastettu. Yhtiössä on varmasti paljonkin kehittämisen varaa, niin työ- ja toimintatavoissa kuin muissa järjestelyissä. Mutta onko tuota kaikkea muuttamista tehtävä koko ajan ja päällekkäin? Myös kaikki tekniset uudistukset tuppaavat

olemaan huononnuksia, keskeneräiset ja jopa toimimattomat laitteet otetaan suoraan työntekijöiden koekäyttöön. Ja mihin päädytään alitusten muuttojen sekamelskasta tai siitä, etteivät ihmiset edes tiedä, missä heidän työpisteensä kulloinkin sijaitsee (maisemakonttorit). Olemme jopa niin pää pyörällä, ettemme ole aina edes varmoja siitä, mistä ovesta työpaikalle pääsee sisään tai missä ja mihin asti voimme lounastaa? Jotkut freelancerit tai määräaikaiset eivät aina edes tiedä, jatkuuko heidän työsuhteensa.

Remontit remonttien perään tekevät hulluksi, sentään vielä terveysasema toimii siellä, missä ennenkin, muttei enää sauna tai kuntosali. Ainoa lohdutus on se, että vielä toistaiseksi olemme välttyneet pahimmilta porausääniltä ja remonttimelulta, mutta kallioita on räjäytelty. Toimitustalokin tai Isoon pajaan johtava käytävä muistuttavat kummituslinnaa – missä ovat kaikki ihmiset? Missä on sosiaalinen elämämme, kun ketään ei näy enää missään, ja jos näkyy, niin kaikki ovat jonottamassa vähälukuisiin ruokapaikkoihin tai kääntävät katseet muuten vain pois, koska ovat työstä niin stressaantuneita. Tällainen on pähkinänkuoressa nykyinen työyhteisömme Pasilassa. Mutta silti meiltä edellytetään yhä vain lisää tehokkuutta - hellittäkää jo jostakin päästä!

Toivottavasti tehokkuusvaatimukset täyttyvät. Lienee vain niin, kuten entisessä Neuvostoliitossa, että kun täytit 5-vuotisuunnitelman normit ja valmistit tietyn määrän lastenvaunuja, seuraavassa suunnitelmassa oli tuotantotavoitetta lisätty vastaavasti. Yhtiön säästöpolitiikka on ollut samanlaista eli säästöt ovat vain lisänneet säästöjä. Lisäävätkö henkilöstöön kohdistuvat leikkaukset tarvetta uusille supistuksille? Kysyn vain. Kaikesta huolimatta, ystävä, vaikka inhokkisanojani nyt käytänkin: Oikein hyvää joulun odotusta teille kaikille! Oikein hyvää uutta vuotta ja oikein hyvää Suomen 100-vuotisjuhlaa! Mahtavaa, siistiä! YLE se vain porskuttaa! Juurikin niin.

Cumhuriyet-lehden toimitus Istanbulissa.

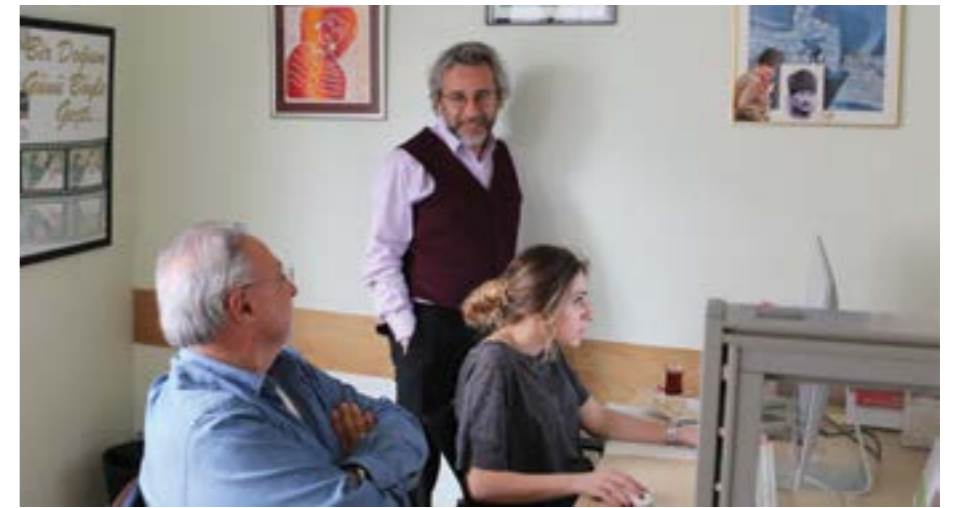
Riippumattomat tiedotusvälineet tuhon partaalla Turkissa

– Toimittajan ammatti on Turkissa kuin itsemurhayritys, ellei tue hallitusta, tokaisi turkkilainen freelance-toimittaja, kun tapasimme syyskuussa Istanbulissa.

Teksti ja kuvat **Tom Kankkonen**

Presidentti Recep Tayyip Erdoğan on muuttunut uudistajaksi diktaattoriksi.

Cumhuriyet-lehden päätoimittaja Can Dündar oli vielä keväällä toiveikas tulevaisuuden suhteen, nyt hän on maanpaossa Saksassa.

Hallituksesta riippumaton media tekee Turkissa kuolemaa. Työpaikkoja löytyy hallitusta ylistävistä tiedotusvälineistä, ja monet toimittajat jättävät koko alan. Vapaa sana on ollut ahtaalla Turkissa pitkään mutta ahdinko on syventynyt nopeasti viime kuukausina.

Turkin hallitus käy median kimppuun heinäkuun vallankaappausyrityksen jälkeen julistetun poikkeustilan tuomilla laajoilla valtuuksilla. Aluksi jahdattiin kaappausyritykseen sotkeutuneita, mutta pidätysaalto on nyt levinnyt kaikkiin toisinajattelijoihin. Tähtäimessä ovat toimittajien lisäksi muun muassa yliopistoväki, kurdimieliset oppositiopoliitikot ja kansalaisjärjestöt.

140 toimittajaa vankiloissa

Turkkilaisissa vankiloissa virui marraskuun puolivälissä noin 140 toimittajaa, P24 nettisivuston keräämän listan mukaan. Useimpia heistä syytetään tavalla tai toisella terrorismin tukemisesta. Monet pidätetyistä ovat työskennelleet tiedotusvälineissä, jotka olivat lähellä vallankaappausyrityksestä syytettyä uskonnollista johtajaa Fethullah Güleniä. Joukossa on kuitenkin useiden muidenkin tiedotusvälineiden toimittajia. Todisteina ”terrorismissa” ovat monissa tapauksissa vangittujen omat jutut.

Ei-uskonnollista järjestelmää kannattava Cumhuriyet – lehti on esimerkki siitä minkälaisessa paineessa viimeiset hallituksesta riippumattomat tiedotusvälineet sinnittelevät. Kun kävin Turkissa keväällä, tapasin päätoimittaja **Can Dündarin**. Hän vakuutti, että lehti ei anna periksi.

Teräsaitojen ja aseistettujen vartijoiden suojaamassa toimituksessa tapasin useita kollegoita, joilla riitti taistelutahtoa. Nyt monet heistä ovat vankiloissa. Päätoimittaja Dündar on maanpaossa Saksassa.

Toimittajat terroristeina

Muiden pidätettyjen toimittajien lailla, Cumhuriyetin työntekijöitä syytetään ”terrorismin tukemisesta”. Viranomaiset väittävät, että lehti on tukenut sekä Kurdistanin työväenpuoluetta PKK:ta että vallankaappausyrityksestä syytettyä Güleniä. Kurdisissien suhde uskontoon on ateistinen, Gülen on islamisti, ja Cumhuriyet-lehti on vastustanut Gülen-liikettä, joten syytteet kuulostavat absurdeilta. Todisteiksi on esitetty muun muassa lehtijuttuja ja juttujen otsikoita.

Cumhuriyetin kohtalo sinetöitiin jo viime vuonna, kun lehti julkaisi uutisen, jonka mukaan Turkin hallitus on toimittanut aseita Syyrian islamistiryhmille. Turkin presidentti **Recep Tayyip Erdoğan** raivostui ja uhosi, että uutisen tekijät joutuvat maksamaan kovan hinnan.

Riippumaton media murskataan

Turkissa ajojahti hallituksesta riippumattoman median vaientamiseksi alkaa olla loppusuoralla. Jäljellä on Cumhuriyetin lisäksi muutama sanomalehti ja joitakin nettisivustoja. Kaikki merkittävät TV-kanavat on joko pakotettu hallituksen linjalle tai sitten ne on lakkautettu.

Työpaikkansa menettäneet toimittajat yrittävät perustaa vaihtoehtoisia uutiskanavia internetiin, mutta Turkissa törmää helposti tiukkaan nettisensuuriin.

Riippumattoman median tuhoaminen liittyy Turkin jo ennestään heiveröisen demokratiian kohtaloon, eikä hyvältä näytä. Nopeasti etenevässä kehityksessä kohti presidentti Erdoğanin diktatuuria toimittajat ja tiedotusvälineet maksavat kovan hinnan.

Kuusikkopäivillä freelancereiden arkea avasivat mm. FAO:n aktiivit **Miika Lauriala** (vas), **Kirsi Mattila** ja **Kalle Niemi**.

Ennen paluuta Lahdessa tutustuttiin myös Sibelius-taloon.

Näyttelijä ja kouluttaja **Simo Routarinne** piti Kuusikkopäivillä Lahdessa session vuorovaikutuksesta.

YOT valitsi uuden pääluottamusmiehen. **Mari Vesnummi** tenttasi ehdokkaina olleita **Anu Pykkästä** ja **Jyrki Saarikoskea** Tampereen Metropoliksessa 6. lokakuuta.

FAOn hallitus piti syyskuussa strategiapäivän Siuntiossa. Tauolla nautittiin puhtaan luonnon antimia.

Journalismin päivän paneelissa 14. lokakuuta keskusteltiin Ylen tehtävästä ja ulkoisista ostoista. Mukana Ylen päällikkö **Ilkka Saari** (vas), SATU ry:n toiminnanjohtaja **Stiina Laakso**, yliopistonlehtori **Panu Uotila** ja paneelin vetänyt uutispäällikkö **Susanna Sjöstedt**.

Kuvat **Seppo Metso**

YOT:n hallitus kokousti Somerolla Härkälän kartanossa kesäkuun puolivälissä.

Ay-aktiivit Lahdessa, Siuntiossa, Tampereella, Somerolla...

Yläläiset ovat saaneet kylmää kyytiä. Menossa jälleen yksi tiedotustilaisuus, jossa kerrotaan tulevista myllerryksistä.

Kuvat: Ari-Pekka Sirviö ja RTTL:n arkisto

MOTin puoli vuosisataa tuli täyteen

MOT eli MTV:n ohjelmatyöntekijät ry. juhlisti 50-vuotista taivaltaan Cafe Pirittassa Helsingissä 28.10.

Yhdistys perustettiin 17. maaliskuuta 1966 alun perin nimellä TV-ohjaajat ja toimittajat ry. RTTL:oon yhdistys liittyi seitsemän vuotta myöhemmin.

Joonas Lepistö, Johanna Lehtola ja Tarja Hakulinen.

Pyrtsi ja kitara.

Hilla Blomberg, Sari Korpela-Välisaari, Pike Epstein ja Maija Raninen juhlatunnelmissa.

Maljan mottilaisille kohottaa Helena Laatio.

Maikkarilaisia kokoustamassa vuonna 2003.

Viihdyttämässä Big Jay V & The Band, rummuissa Arto Jousikari.

Kari Pyrhönen, Jukka Pajunen ja Kiti Oksanen.

Vilka nyheter tar sig över nyhetströskeln idag och vem bestämmer vad vi ska få veta? De frågorna blir väldigt tydliga om man tittar lite närmare på vad som sker i medievärlden i Europa.

Yttrandefriheten i Europa - vem bestämmer vad vi ska få veta?

De följande tre åren har jag glädjen och äran att leda BREG, eller "Broadcasting Expert Group", en arbetsgrupp som är ett av det Europeiska Journalistförbundet EFJ:s expertorgan.

Som vi vet har den digitala revolutionen inneburit en omvälvning för hela mediebranschen och för många kommersiella medier har det varit bekvämt att skylla åtminstone en del av de egna problemen på public service - bolagen. Resultatet av såväl den diskussionen, som av den tekniska utvecklingen, ser vi nu.

Public service i gungning i Europa - Västeuropa köper mer av produktionsbolag

I regel är det konservativa regeringar som är mest kritiska till public service. I många länder har man fryst licensförhöjningarna i flera år, eller ålagt public service -bolagen nya utgifter (i Storbritannien slopades t.ex. TV-licensen för de äldre, vilket BBC fick betala för).

Det är inte bara i Finland som public service - bolaget Yle nu ska krympas. För oss kan det vara värt att följa med utvecklingen speciellt i Norge (NRK) och i Storbritannien (BBC). NRK är ungefär lika stort som Yle och producerar också både TV, radio och webb, medan BBC är det traditionella flaggskeppet för public service när det är som bäst.

Både NRK och BBC ska framöver öka de utomstående inköpen markant.

I Storbritannien lade premiärminister Theresa May nyligen fram ett förslag om att öka BBC:s utomstående radioinköp till 60 %, till och med år 2022.

För NRK:s del har politikerna bara bestämt att de utomstående inköpen ska vara över 10%. Bolaget har själv beslutat att NRK ska köpa extern produktion för 40 % av de "fria programmen" (d.v.s. programbudgetpengar som inte omfattar nyheter, sport, NRK Sapi eller inköp av utländska program).

Den norska regeringen vill inte höja licensavgiften år 2017, men saken diskuteras i Stortinget och är inte ännu bestämd. Norge utreder en ny finansieringsmodell för NRK.

Precis som i Finland finns en expertgrupp som ska ta fram förslag på vad som ska göras för att kommersiell TV ska klara sig i Norge.

BBC fortsätter skära ner, det senaste budet är att 15 miljoner pund ska bort från TV:n i de engelska regionerna och från lokalradion. Det brittiska journalistfacket NUJ uppskattar att det betyder 200 uppsägningar.

Efter flera år av frysta licensavgifter har BBC nu fått lov att justera licenserna enligt inflationen för åren 2017-2018.

Östeuropa: statsmakten skärper greppet om medierna

I Östeuropa ser man att regeringarna

skärper greppet om public service-bolagen, genom att utnämna sina egna män och kvinnor till centrala poster i bolagen. I Ungern har premiärminister Orbán de flesta medier i sin ficka, medan Polen har stiftat en ny medielag som väcker oro för det journalistiska oberoendet.

Samma process pågår på hela Balkan, mest akut är läget i Serbien och Kroatien. Samtidigt kringskärs de fackliga rättigheterna kraftigt - på den privata sidan är det i många östeuropeiska länder förbjudet för journalister att höra till ett fackförbund.

EFJ försöker föra en trepartsdialog i dessa länder. BREG gör sitt bästa för att stödja våra serbiska kolleger bland annat genom att berätta hur medierna bevakar riksdagens arbete i Finland.

Västeuropa: politikerna har etablerade kanaler, oligarker köper upp medier

Oberoende medier är ingen självklarhet i Västeuropa heller. Skillnaden är närmast den att det finns ett bredare utbud och att medierna traditionellt har bekant politisk färg.

I både Spanien och Italien har det länge varit kutym att cheferna för public service-bolagen byts ut i samma takt som regeringarna.

I Spanien är det allmänt känt att RTVE för tillfället för Partido Populars talan. Vill man veta regeringens åsikt i Italien bör man knäppa på Rai 1, medan oppositionens budskap kan fås från Rai 3.

Susannasta BREGin puheenjohtaja

- uutistuottaja ja ulkomaantoumittaja Svenska Ylen puolelta, Yle Nyheter
- BREG:in uusi puheenjohtaja kaudella 2016-2019.

BREG on Euroopan toimittajaliiton EFJ:n asian-tuntijaryhmä, Broadcasting Expert Group. BREG:issä on 16 jäsentä eri maista. Ryhmä kokoontuu pari kertaa vuodessa, mutta vaihtaa säännöllisesti tietoa ja reagoi ajankohtaisiin kysymyksiin. EFJ edustaa 320.000 toimittajaa 43 eri maassa.

Bregin jäsenet vasemmalta: Lidia Galeazzo, Italia, Johannes Duchrow, Saksa, Cristiana Jankovics, Itävalta, Susanna Sjöstedt, Suomi, Mouloud Aïssou, Ranska, Yuklan Wong, EFJ:n toimisto, Bryssel, John Barsby, Iso-Britannia, Dejan Gligorievic, Serbia.

Kuvasta puuttuvat Espanjan, Puolan, Venäjän, Kreikan ja Norjan edustajat.

"Sananvapaus Euroopassa" - kuka päättää, mitä saamme tietää?

Kuka päättää mistä uutisoidaan? Susanna Sjöstedtin analyysissä Euroopan media-alan murroksessa on kyse myös vallasta. Yleensä konservatiivihallitukset suhtautuvat kriittisemmin julkiseen palveluun. Ylen tavoin esimerkiksi NRK ja BBC ovat joutuneet leikkaamaan toimintaa ja lisäämään ulkopuolista tuotantoa. Itä-Euroopassa journalistinen riippumattomuus on vaakalaudalla. Unkarin Orbán kontrolloi jo useimpia medioita ja Puolan uusi medialaki herättää huolta. Samanlainen prosessi on käynnissä Balkanin maissa, erityisesti Serbiassa ja Kroatiaassa. Riippumattomat mediat eivät ole itsestäänselvyys Länsi-Euroopassa. Espanjassa ja Italiassakin julkisen palvelun yhtiöt vaihtuvat, kun maahan saadaan uusi hallitus. Yksityisellä puolella taas median keskittyminen huolestaa. Ranskan kymmenen rikkaimman joukossa on kuusi media-yhtiöiden omistajaa. On esimerkkejä siitä, että näissä yhtiöissä on sensuroitu tutkivia dokumentteja tiettyjen pankkien toiminnasta. Kaikkialla Euroopassa käydään nyt keskustelua demokratiasta ja siitä, miksi tarvitaan julkista palvelua.

Tätä kirjoittaessani YTD:n yt-neuvottelut ovat vasta alkamassa ylihuomenna. Nyt minua on pyydetty muistelemaan kuutta vuotani pääluottiksena. Mitä on tullut tehtyä ja mitä on koppaan kertynyt?

Nyt puhuu pääluottis: Meuhkattu on

Voisin tietysti kirjata ne kaikki yli 30 yt-neuvottelua, jotka on tullut läpiviedettyä. Tai voisin kuvaila niitä uskomattomia työsuhtesolmuja ja laittomuuksia, joihin olen törmännyt ja joita selvittänyt. Tai puhua niistä kymmenistä ja taas kymmenistä määräaikaissuhteista, joita olemme näinä vuosina käyneet läpi. TES-neuvottelut, työryhmät, tehtäväluokitukset, palkkarakenneuudistus jne jne.

Kaikki tämä on tehty yhdessä upean luottisryhmän kanssa. Mutta antaa olla.

Olen varmaankin hoitanut oman osuuteni huutamisesta ja meuhkaamisesta (HRn ihmiset voivat todistaa). Olen rai-vostunut miljoona kertaa ja joskus kävellyt ulos neuvottelusta, kun mikään ei ole tuntunut etenevän. Olen jankuttanut mantranomaisesti eri tahoilla joitakin tärkeitä pitämiäni asioita, kun on näyttänyt siltä, että millään muulla tavalla viesti ei mene perille. Esimerkiksi

vuoden 2014 yt-neuvotteluiden aikana käytin kaikki edellä mainitut keinot ja niiden jälkeen olin täysin turhautunut neuvottelujen epäaitoon teatteriin.

Pike-täti neuvoo, miten selviytyä jatkuvan muutoksen keskellä Edellä luetellut menetelmät ovat joskus tehonneetkin, mutta eivät ehkä kuitenkaan ole niitä parhaita konsteja tulosten saavuttamiseksi. Kuvailen seuraavaksi toimintatapoja, jotka ovat auttaneet minua ja monia työyhteisöjä eteenpäin. Peruslähtökohtana kaikessa on luottamus.

Työpaikalla kaikki eivät ole toistensa kavereita, mutta töitä pitäisi pystyä yhdessä tekemään.

Työyhteisöissä olisi hyvä sopia yhteiset toimintatavat. Ne ja tehtävänjakojen selkeys auttavat välttämään konflikteja. Työpaikalla ei tarvitse nöyristellä. Saa olla ay-aktiivinen, rohkea ja suorapuheinen, voi kysyä ja ihmetellä. Pelkkä valittaminen ei auta, kannattaa etsiä vaihtoehtoisia ratkaisuja. Usein

Viestikapulan vaihto. Jyrki aloittaa pääluottamusmiehenä, Pike palaa vähemmän stressaavaan työelämään pitkän pääluottamusmieheskauden jälkeen.

// Suurin voimavarani on ollut se, että olen kokenut saaneeni luottamusta teiltä, rakkaat työtoverit, ilman sitä tässä hommassa ei pärjää

parhaat ratkaisut löytyvät yhdessä ideoimalla ja vaihtoehtoja pohtimalla, joko omassa yhteisössä tai vaikka toimitusosaston kokouksessa. Homma toimii, jos kaikki lähtevät mukaan, jokainen omalla tavallaan. Loukkaava puhe ja selän takana puhuminen eivät edistä kenenkään asiaa. Jos homma kuitenkin jumittaa, apua saa luottiksilta tai omasta ay-osastosta tai työsuojelusta.

Kuka täällä määrää?

Kokemukseni mukaan, jos muutokset suunnitellaan yhdessä, tai ainakin työntekijöitä aidosti kuunnellen, uudet toimintatavat parantavat tekemisen sujuvuutta. Päätösvalta säilyy silti johdolla. Johtajien, esimiesten ja päälliköiden on aina hyvä muistaa myös vanha totuus: ei kannata korjata sitä mikä toimii.

Jos kumpikin osapuoli pysyy vain

tiukasti omassa kannassaan, syntyy kärhämä. Jos antaa ymmärtää, että ymmärtää, mutta sitten toimiikin toisin, syntyy epäluottamus. Epäluottamuksen ilmapiirissä on hankala löytää yhteisiä tavoitteita. Näiden vuosien aikana olen useimmiten kokenut päässeeni luottamuksellisiin, asiallisiin neuvottelusuhteisiin työnantajan edustajien kanssa. Avoimen keskustelun kautta ratkaisujakin on löydetty. Monien asioiden korjaaminen vaatii aikaa.

Tällä hetkellä olemme valitettavasti tilanteessa, jossa omistaja vaatii muutoksia, joita ainakaan työntekijät eivät halua.

Suurin voimavarani on ollut se, että olen kokenut saaneeni luottamusta teiltä, rakkaat työtoverit, ilman sitä tässä hommassa ei pärjää.

Kaikesta myllerryksestä ja epävarmuudesta huolimatta hyvää joulun aikaa ja vuoden vaihdetta kaikille tasapuolisesti!

TULE JÄSENEKSI !

Töissä radiossa, televisiossa, ohjelma- tai tuotantoyhtiössä, av-kääntäjänä tai alan opettajana?

Liittosi on silloin RTTL, oletpa freelancer tai palkkatyössä. RTTL on osa Suomen Journalistiliittoa.

Turvaa itsesi. Täyttämällä sen jäsenlomakkeen pääset samalla Radio- ja televisioitoimittajien liiton RTTL:n jäseneksi.

www.rttl.fi

Tultuani valituksi pääluottamusmieheksi sain paljon onnentoivotuksia käytävillä ja työmaisemissa. Kiitos niistä.

Olin ja olen hyvilläni - ja ehkä vähän hämilläni.

Murroksesta, lojaalisuudesta

- ja ensimmäisen maailmansodan vaikutuksesta

Pidän pääluottamusmiehen pestiä merkittävänä. Mutta kuten (onneksi) aina, siinäkin työssä tulee törmäämään todellisuuden rajoituksiin ja työnantajan direktio-oikeuksiin.

Arvelen että tämä tulee ymmärretyksi. Tiedän ja tiedämme että Yleä viedään eräaseen historiansa suurista murroksista.

Tiesin toki - kun päätin pyrkiä pääluottamusmieheksi - että vaikeat ajat ovat tulossa. Mutta ensimmäisen maailmansodan vaikutusta en tullut ajatelleeksi. Se on kuitenkin suuri - niin Ylen kuin koko Suomen kannalta.

Vietetäänhän kohta juhluvuotta. 100 vuotta tulee kuluneeksi siitä kun Venäjän kannalta surkeasti sujunut maailmansota oli suistanut silloisen emämaan vallankumouksien myötä heikkouteen.

Suomen autonominen suuriruhtinaskunta käytti tilaisuuden hyväkseen ja saavutti itsenäisyytensä.

Niinpä alkavana vuonna on yleisradioyhtiö tietenkin vahvasti mukana juhlistamassa kansakunnan satavuotistaivalta - niin television, radion, netin, Areenan kuin mobiiliin kautta. Kymmeniä ohjelmia, uusia avauksia. Se on hienoa ja tarpeellista.

Mutta nyt tulee se mutta: viime kesäkuussa työnsä päättänyt Satosen komitea tiukkasi Ylen rahoitusta. Se kehityskulku on kohta törmäyskurssilla itsenäisyyden juhlistamisen satavuotisen aikajanan kanssa.

Yhtiö siirtyy tasavallan juhluvuoteen tuotannon väkeä yt-neuvottelussa rajusti vähentään. Tekeviä käsiä koetellaan samaan aikaan kun pitäisi valmistautua monenmoisiin juhlaohjelmiin, ja lisäksi kuntavaalien ja MM-hiihtokisojen läpivientiin.

Suoraan sanottuna hirvittää. Yle täytti juuri 90 vuotta, itse olen ollut yhtiön palveluksessa enemmän kuin kolmasosan tuosta ajasta. Näillä työvuosilla - ikäyleläisenä - mietin, missä asenossa yhtiön johto meitä vie tulevaan tärkeään vuoteen: niin työn, työfiilisen kuin muunkin elämän kannalta.

On toki totta että Ylelle asetetut vaatimukset eivät ole yhtiön omaa keksintöä. On kuitenkin johdon päätös kohdata tilanne etunajassa - vaikka edessä on valtakunnan merkivuosi. Juhlaohjelmisto kasaa Ylelle suorituspainetta ja nostaa yhtiön valokiilaan - samalla kun työn tekemisen ehdot ovat koetuksella. Hitaammin kiihuhaen olisi vaikutus henkilöstöön ja Ylesä tehtävään työhön maltillisempi.

Me olemme olleet lojaaleja yhtiölle. Onko yhtiö lojaali meille?

Tuotantotapaa laitetaan uuteen asentoon samaan aikaan kun pitäisi selvittää lukemattomista arkityön ongelmista. Huoli on näissä hommissa huono kaveri.

Miten sujuu työ jos tietää sen loppuvan muutaman kuukauden päästä? Miten sujuu työ kun mieltä kaivertaa pelko seuraavista yt-neuvotteluista?

Mutta tässä ollaan. Kun ongelma on iso, pitää tarttua sen yhteen osaan. Silloin kun iso yhtiö näyttää ylikäymättömältä on keskityttävä asiaan kerrallaan.

Yt-neuvotteluissa luottamusmiehet pyrkivät lieventämään seurauksia kaikki mahdollisuudet läpikäyden. Jokainen turvattu työpaikka on voitto.

Tulevissa tilanteissa panen toivoni luottamusmiesverkoston yhteistyöhön, asioiden yhteiseen pohtimiseen ja käsittelyyn myös johdon kanssa, ja etenkin jokaisen työntekijän omaan aktiivisuuteen. Sillä itse kukin on oman työnsä paras tuntija, ja luottamusmiesten tehtävä on saada tämä näkemys kuulumaan.

Usein törmää siihen, että työntekijä ei tohdi puuttua kohtaamaansa epäkohtaan. Arvelen että usein epärointi on turhaa, ja moni seikka selviäisi ottamalla asia työkaverien ja pomon kanssa puheeksi. Mutta toisaalta on totta että organisaation hämärissä nurkissa hiipii pelko. Silloinkin kun ollaan nykyaikaisia ja hymyillä, puhutaan kehityksestä ja uudesta Ylestä, silloinkin moni työntekijä pelkää että esitetty kritiikki luetaan miinukseksi. Viimeistään siten kun organisaatiota seuraavaksi uudistetaan.

” Se mitä me jokainen teemme on arvaamattoman tärkeä asia kaikkien kannalta. Tämän eteen minä ajattelin pääluottamusmiehenä työskennellä.

Tähän tilanteeseen voi luottamusmiehen kautta hakea asiaan muutosta. Se on yksi tärkeimmistä tehtävistämme.

Luottamusmiesten ja pääluottamusmiehen rooli on olla, paitsi tietenkin työntekijän ja työntekijöiden edustaja, myös linkki Ylen aika isossa verkossa. Ydinsana on luottamus, joka on tietysti pelottavan vaativa käsite. Kun luottamusta on itselleen kysynyt, pitää sitä osata myös käyttää. Sovittua ei saa pettää eikä luvattua vaitioloa rikkoa. Silti annettu luottamus on myös valtuutus ja kehoitus puuttua epäkohtiin.

Siinäpä oppimista - myös vaikutusmahdollisuuksien rajojen oppimista.

Muutokset tuovat epävarmuutta, epäreilu kohtelu ei kannusta. Mutta vaikka vaikeita tilanteita on jo etukäteen tiedossa, toivon että yleläiset pääsevät yli pahimman. Niin että työnteko säilyy mielekkäänä. Ja että työpaikka pysyy niin monella kuin suinkin mahdollista, muutospaineen keskelläkin. Hyvän Yle-työn mahdollisuuksien turvaamisen pitäisi olla yksi kansakunnan juhluvuoden projekteista.

Mediakunta tulee!

Journalistiliiton osuuskunnasta tulee totta 9. tammikuuta 2017.

Nimikin on valittu satojen ehdotettujen joukosta; liiton hallitus äänesti voittajaksi Mediakunnan, virallisesti Mediakunta osk.

Mediakunnasta on monien mutkien jälkeen tulossa perinteinen työosuuskunta, johon Journalistiliiton jäsenet voivat liittyä jäseniksi. Vielä kevätkuultuustossa esitettiin, että osuuskunnan ainoa jäsen olisi ollut Journalistiliitto. Malli sai paljon kritiikkiä osakseen ja siitä luovuttiin.

Myös jatkossa Journalistiliitto on osuuskunnan jäsen, ja mahdollisissa äänestystilanteissa sillä on 20-kertainen äänimäärä tavalliseen rivijäseneseen verrattuna. Mutta se liitolle sallittakoon, onhan se panostanut hankkeeseen tosissaan – ennen kaikkea **Jussi Salokankaan** työn muodossa. Lisäksi liitto antaa tuntuvan lainan yrityksen käynnistämiseen ja toiminnanjohtajan palkkaamiseen.

Toiminnanjohtajan työtä haki 60. Työnhaikuilmoituksessa henkilöltä edellytettiin mm. osuuskunnan johtamista ja kehittämistä, jäsenten rekrytointia, työtilaisuuksien etsimistä jäsenille ja tilaisuuksien järjestämistä. Journalistiliiton hallitus valitsi Mediakunnan keulakuvaksi ja ainoaksi ainoksi työntekijäksi **Maiju Mitrusen**. Onnea työhön!

Keille Mediakunta tarjoaa palveluitaan? Lyhyesti: kaikille jotka tekevät keikkatyötä – joko jatkuvasti tai silloin tällöin. Mediakunta palvelee freelancereita, jotka eivät ole innostuneita firman pyörittämisestä; opiskelijoita, jotka silloin tällöin tekevät myös keikkaa ja esimerkiksi eläkeläisiä, jotka haluavat

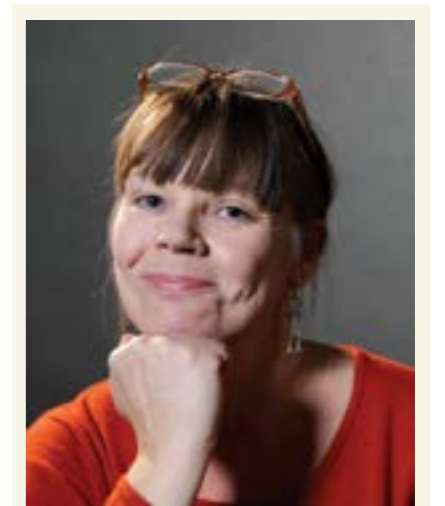
jatkaa työtään ja toimia firman kautta; myös nyt mediataloista irtisanottavat toimittajat ja muut ammattilaiset – valokuvaajat, kuvaajat ja graafikot – voivat liittyä Mediakuntaan ja kokeilla töiden jatkamista freelancerina.

Itse asiassa irtisanottuja osuuskunta hyödyttää kaikkein eniten, sillä osuuskunnan kautta he voivat tehdä yksittäisiä keikkoja palkansaajan asemassa eikä heidän tarvitse pelätä, että heidät tulkitaan yrittäjiksi, jolloin he menettäisivät ansiosidonnaisen työttömyysturvansa. – Sataprosenttisesti tätä tosin ei voi luvata, mutta tähänastisen kokemuksen mukaan TE-toimistot pääsääntöisesti tulkitsevat osuuskuntalaiset palkansaajiksi.

Ei Mediakuntaa työttömyysturvan takia kuitenkaan perusteta vaan työn. Tosin osuuskunta ei voi taata työtäkään; osuuskunnassa toimitaan kuten freelancer-maailmassa eli keikat hommataan itse. Yhteisöllisyyttä ja verkostoja osuuskunta kuitenkin pystyy tarjoamaan.

Mediakunta voi myös auttaa oikean hintatason löytämisessä. Kun Yleisradio pyrkii ostamaan ohjelmia ulkopuolisilta tuotantofirmoilta, me FAOssa pidämme tärkeänä sitä, ettei hintoja poljeta. Olemme myös sitä mieltä, että Yleisradiolla veronmaksajien rahoittamana laitoksena on erityisen suuri velvollisuus olla perillä alihankkijoittensa toiminnasta eikä Yle saa hyväksyä halpatyötä.

Journalistiliiton osuuskunnan kautta ei saa

myydä Ylelle työtä, joka esimerkiksi polkee Yhtyneet-työehtosopimuksella työskentelevien freelancereiden palkkioita. Myös Ylen vakinaisille ihmisille on varmasti tärkeää, ettei ulkopuolinen työ ole niin paljon halvempaa kuin omien ihmisten palkkalistoilla pitäminen, että työ ihan tämän halpuuden vuoksi lähtee talosta.

Myöhemmin jos osuuskunta on tarpeeksi iso tekijä työmarkkinoilla, sillä voi olla myös neuvotteluvoimaa, jota tällä hetkellä suurimmalla osalla freelancereita tai keikkatyöntekijöitä ei ole. Mutta tämä on tulevaisuuden visio, jota kohti toki on hyvä tähtyä ja pyrkiä, mutta vielä se siis on kaukainen haave.

Kuka hullu pitää hienona sähköisten profilointijärjestelmien kykyä tarjota asiakkaalle sitä ja VAIN sitä, mistä hän aiemman nettihistoriansa perusteella on ollut kiinnostunut?

Liika somettelu voi tappaa – (toisin)ajattelijan

Muinoin 90-luvun alussa Mansessa keskusteltiin asiasta kriittisesti. Tekniikka kehittyi ja edessä hämmötti mahdollisuus ihmisten profilointiin eli luokitteluun aatteen, uskonnon ja seksuaalisten mieltymysten mukaan sekä tavarain ja ohjelmoin täsmätyrkytykseen. Hurraa! Onpa hienoa, kun saa itselleen räätälöityä mainontaa.

Mutta kuka hitto sitä profilointia haluaa? Kansalainenko?

Vastaava profilointi räätälöi näppärästi kansalaiselle entuudestaan tuntemattomien aiheiden karsimisen pois infotulvasta. Helpottaahan se tietämättömän elämään, kun ei tarvitse päättään vaivata uusilla asioilla. Pienenä haittana voidaan pitää sitä, että ei-tuttujen juttujen karsiminen pois infovirrasta kapeuttaa ihmistä, kun se ressurkka ei tiedä mistään muusta kuin omista ympyröistään. Toisaalta tietämätön voi olla onnellinen, kun ei tiedä ikävistä asioista. Ei tarvitse vaivautua tekemään mitään.

Silmät kiinni ja tulpat korvissa pääsee helpommalla.

Toisaalta, jos em. uuden tiedon karsinnan siirtää puheen oppimiseen tai mihin hyvänsä oppimiseen, niin kukaan ei ikinä opi puhumaan, lukemaan eikä laskemaan, koska lapsiparalle ei ideologisista syistä tarjota uusia sanoja tai numeroita, joita hän ei tunne ennestään. Homma, kuulostaisi vähän taliban-meningiltä. Kenenkään ei pidä tietää muuta kuin sitä, mitä tarjotaan seulan läpi sensuroituna. Ja jatkossakin uudet asiat on syytä karsia pois pieniä päitä hämmentämästä.

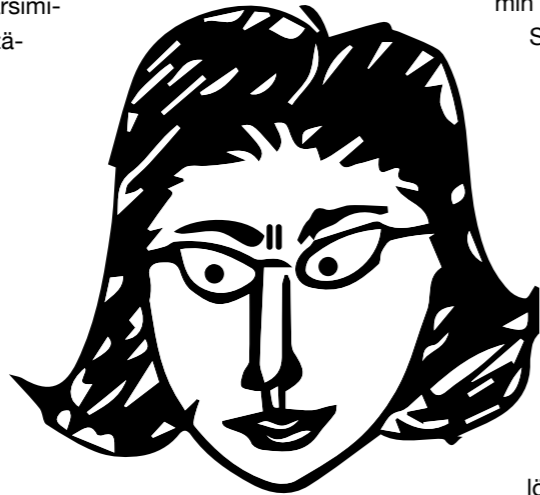
Jollainhan voisi herätä uusia ajatuksia ...tai ylipäätään ajatuksia.

Somekuplassa on helppo tyhmistyä

Täydellisyttä itsensä tyhmentäminen lähentelee silloin, kun porukka itse karsii vieraat ajatukset ja kieltää järjen käyttämisen kuplan jäseniltä. Kun samanmielisten sakissa toistaa samaa typeryyttä tarpeeksi kauan, niin typeryyksistä tulee totuuksia ja näistä uskonto. Samanmielisyys lujittuu ja somekuplassa tms. marinoituvien luulot, myös idioottimaiset ja väärät luulot, kovettuvat kiveksi. Ja siihen idiotismin peruskallioon ei järkipuhe vaikuta. Samanmieliset eivät ole samoin ajattelevia, koska he eivät ajattele, he uskovat tietävänsä. Paha juttu muille, koska fanaattiset uskojat voivat olla vaaraksi ajattelijoille, varsinkin toisinajattelijoille.

Fanaatikkojen joukkio, on joskus katsonut oikeudekseen hakata ja/tai tappaa toisin ajattelevat tai ylipäätään omilla aivoillaan ajattelevat tai toisuskoiset tai ne muut. Kun Totuus on löydetty, aate, puolue, uskonto tms. ihmisen keksimä zydeemi tietää miten pitää olla ja elää.

Somettelu samanmielisten kuplassa on perseestä. Kukaan samanmielisistä ei kyseenalaista idiotismia, ja jos jollain olisikin vähän ällä olla eri mieltä, niin ryhmässä sitä ei voi tai uskalla sanoa. Voipi saada turpaan tai fanaattisten kupla-idioottien ryhmässä voi petturi jopa päästä hengestään.

Yhteistyöterveisin **LeenaM**

Mediassa alkaa edelläkävijöiden aika

Jos suomalainen media haluaa nousta suosta, se ei voi tehdä muuta kuin taas kerran sen saman, paroni von Münchhausenin kuuluisan itsensä nostamistempun.

Kuva PIXABAY Teksti Tiina Rautkorpi

Aikaa jota elämme sanotaan totuuden jälkeiseksi ajaksi. Tähän asti olemme usko-neet tieteellisesti mitattua tietoa tai kokemustietoa. Johtamisen tutkimuksessa on puhuttu siitä, että vastuut pitää olla selviä, että jokaisen organisaatiossa pitää tietää mitä hän tekee. Taiteessa taas on aina puhuttu siitä, että hyvää taidetta tekee ensemble (suomeksi kokonaisuus), yhteen hioutunut tiimi. Esimerkiksi suomalaisen elokuvan historian jäänyt nuorisokuvaus Käpy selän alla tehtiin pienellä mutta yhteen hioutuneella tiimillä.

Luovuuden pitäisi olla ehtymätön voimavara, mutta usein sitä haaskataan. Robottiajan kynnyksellä meidän olisi kiinnostuttava entistäkin enemmän siitä, MITÄ ROBOTTI EI VOI tehdä. Mihin ihmistä tarvitaan? Miksi me emme usko sitä tutkimusten tulosta, että meidän on tunnettava toistemme työtavat pystyäksemme työskentelemään laadukkaasti, tehokkaasti ja vieläpä edullisesti? Innovaatiotutkimus tietää, että oivalluksia tapahtuu ihmisten ollessa jatkuvasti arkipäivän vuorovaikutuksessa toistensa kanssa.

On näköjään paljon helpompaa uskoa siihen, että viestintäteknologia tai vaikkapa robotit muuttavat maailman. On näköjään helpompaa uskoa siihen, että täysin toisenlaisesta maasta kuin Suomi vieraileva seminaariguru pystyy uudistamaan suomalaiset tekemisen käytännöt.

Filosofi **Maija-Riitta Ollila** puhuu ihmisestä laumaeläimenä, joka menee kovin helposti halpaan. Hän antaa yksinkertaisen esimerkin. Samalla kadulla on monta ravintolaa, kaikissa ulkopöytiä vierivierekkäin. Yhden ravintolan alueella istuu 30 henkeä, muissa yksi tai kaksi.

Tiina Rautkorpi

Minä uskon tutkittuihin ja koeteltuihin systeemeihin, jolla amerikkalaiset yliopistot ovat jo vuosia synnyttäneet menestyneitä yrityksiä. Uskon mentorointiin, siihen että pätevät osaajat pystyvät auttamaan aloittelijoita alkuun. Uskon pieniin ja tehokkaisiin tiimeihin, joissa on sekä vanhoja että nuoria työntekijöitä. Uskon siihen, että yhdessä työskentelevät ihmiset oppivat toisiltaan ja että heitä voidaan taitavasti auttaa uusiutumisen. Uskon siihen, että alalle tulevat tekijät pitää kouluttaa erittäin hyvin ja että ihmisille pitää kouluttaa sellainen asenne työhönsä, että ihan joka ikinen työntekijä, kuvaaja, äänittäjä ja editoija, on yhtä lailla tärkeä ja luova tiimin jäsen.

Olen televisiosta väitellyt tohtori, monenlaista nähnyt. Historiaa lukemalla olen oppinut, että se ainoa sääntö joka mediatyössä on tuonut menestyksen on se, että ihminen on oikeasti kohdattava. Parhaillaan tutkin suomalaisia nuoria tekijöitä, jotka kuuntelevat herkällä korvalla yleisöään ja ovat saavuttaneet hyvät katsojaluvut aivan uusissa katsojaryhmissä. On saavutettu se katsojaryhmä joka jo luultiin menetetyksi, nuoret miehet. Seuraavaksi pitäisi saavuttaa suomalaisilla luovilla voimilla myös nuoret naiset ennen kuin TCL tulee.

Minulle on kertynyt asiakkaan, siis minun, kohtaamisesta melkoisesti kokemustietoa. En katso ohjelmaa, joka väittää minulle että olen sinun asiallasi, jos tunnen sydämessäni että se ei ole totta. Tutkiessani nuoria tekijöitä huomasin, että minä viisikymppinen kuuntelen nuoria ihan täsmälleen samalla menetelmällä kun nuo katsojaluvuissa menestyneen suomalaisen brändin nuoret tekijät. Minä kuuntelen omaa perhettäni ja ystäviäni, kyselen heiltä millaista ohjelmaa eri-ikäiset haluaisivat katsoa. Viestinnän laadun arvioijana nuoren vastakohta ei ole vanha vaan ajattelevan ja tuntevan yksilön vastakohta on dynaaminen anonyymi digilauma, jotka kyllä tietää kaiken, mutta ei sitä miten oppivaa ihmisyyhteisöä kosketetaan ja johdetaan.

Pohdintani jatkaa audiovisuaalisen median hienoa historiaa, sitä jolla luotiin

globaali tietoisuus ja tehtiin ihmisestä se mikä hän nyt on, tunteva, osaava ja toimiva ihminen. Jos suomalainen media haluaa nousta suosta, se ei voi tehdä muuta kuin taas kerran sen saman, paroni von Münchhausenin kuuluisan itensä nostamistempun. Taas kerran on koottava rivit, ryhdyttävä yhteistyöhön keinotekoisien raja-aitojen yli ja tehtävä ihmisten kohtaamisesta median asia numero ykkönen.

Ja mitä tiimien oppimiseen tulee, mielelläni sitä edistäisin. Tein sitä kouluttajana jo monta vuotta, hyvän ensemblen kanssa. Luovuuden johtaminen on taito, josta sekä veronmaksajien että asiakkaiden pitäisi kiinnostua nykyistä paljon enemmän.

SAITKO KARHUN?

Journalistiliiton jäsenmaksua vastaan saat edunvalvontaa ja muita etuja. Suurin osa jäsenmaksuapäselvyyksistä johtuu unohtamisista. Siispä jos jätät äitiyslomalle, vuorotteluvapaalle, työttömäksi tai työoloissasi muuten tapahtuu jäsenmaksuun vaikuttavia muutoksia, ota yhteys Journalistiliittoon. Vältä turhilta karhukirjeiltä.

Muista ilmoittaa myös muutuneet yhteystietosi niin et jää mistään paitsi.

jasenasiat@journalistiliitto.fi

Mitä kaikkea kerrot ja julkaiset itsestäsi - eli tietoturvan lyhyt oppimäärä

stun katselemassa videota. Kyllähän tätä opetusvideoksikin voisi kutsua, mutta varsinaisena tarkoituksena on herätellä. Ja kyllähän tämä ajatuksia herättääkin. Katselen juuri, miten perunalla avataan hotellihuoneista yleisesti löytyvää perustalokeroa. Niin, perunalla.

Peruna ei toki ole tässä se pääasia vaan se, miten helposti tallokeron saa auki yksinkertaisesti hakkaamalla sen oven yläreunaa. Muutama isku ja tallokeron oven yläreunaan sijoitetun releen toiminta häiriintyy sen verran, että lukon pystyy kääntämään auki. Toisella videolla taas näytetään, miten asiansa osaa pystyy alta aikayksikön ottamaan käyttöönsä koodisuojatun ja lukitun iPhone'n, mikäli siinä on käytössä ääniapuohjelma Siri.

Tilaisuus, jossa istun on 14.11. pidetyn Journalismin päivän tietoturva-workshop, jossa vetäjänä toimii F-Securen **Tomi Tuominen**. Hän on toiminut alalla ammatikseen vuodesta 1995 ja ottaa tämänkin yleisön hetkessä kiinnostavan aiheen pauloihin, kun aiheena on oma tietoturvatyökalupakki ja itsensä ja lähteensä suojaaminen.

Digitalisaatio mahdollistaa osaltaan todellisuuskuplan - sen että todellisuutta on helppo ja halpaa muovata. Digitaalisessa ympäristössä ei voi olla aivan varma kenenkään henkilöllisyydestä, esimerkiksi kuka ottaa sähköpostitse yhteyttä. Pystyäkseen toimimaan nykyisessä toimintaympäristössä tietoisuus tietoturva-asioista on välttämättömyys. Hakkerointi on halpaa

ja helppoa. Kustannukset ovat alhaisia verrattuna saatavaan hyötyyn, esimerkiksi tuhannella eurolla voi hakkeroida luettavakseen kaikki viestit laajalta alueelta. Kannattaa kuitenkin hengähtää syvään ja pitää jalat maankamaralla: erittäin todennäköisesti kukaan ei ole kiinnostunut juuri sinun sähköposteistasi, tiedostoistasi tai toiminnastasi netissä.

Mutta mitä jos onkin :

Päivitä osaamistasi

Käyttäjänä itse tekee ratkaisevia valintoja tietoturvan suhteen, esimerkiksi aina alkaen siitä päätöksestä, mitä kaikkea itsestään kertoo ja julkaisee. ”Vähän sama kun se 15-vuotiaana otettu tatuointi ei välttämättä enää 60-vuotiaana näytä yhtä viileeltä. Terve perusjärki käyttöön”, kuten Tuominen asian hyvin kiteyttää. Ratkaisevaa on myös, mitä laitteita käyttää ja miten. Kun halutaan suojata tieto, silloin on oltava valmis opettelemaan myös mahdollisesti tylinäkin pitämiään rutiineja ja toistamaan niitä. Osaamistaan pitää myös päivittää, ihan samoin kuin ohjelmistoja. Vaikka esimerkiksi omaa tietokonetta on mahdoton Tuominen mukaan aukottomasti turvata, paljon on silti tehtävissä.

Omaan tietoturvatyökälypakettiin kannattaa aktivoida ainakin seuraavat asiat:

Luottamus

Käytä luotettavia laitteita

Käytetään vain sellaisia laitteita, joihin voi varmasti luottaa. Kytetään siis vain sellaisia laitteita omaan laitteeseen, joihin voi luottaa, ei koskaan tuntemattomia laitteita. Samoin oleellista on se, kehen voi luottaa. Esimerkiksi jos antaa tiedot USB-tikulla yhteistyökumppanille, pitää olla varma, että saa saman tikun myös takaisin sellaisenaan. On helppo vaihtaa sisältö USB-tikun kuoriin tai saastuttaa vanha tikku, esimerkiksi haittaohjelmaan levittävällä softalla, jolla voi helposti kaapata koneen, jossa ”tikku” aktivoidaan.

Aktiivinen salasapolitiikka

Vaihda salasanat vuosittain

Käytetään aina luotuja salasanvoja. Tähän hyvä avun saa netin salasana palveluista. Kannattaa opetella tärkeimmät salasanat ulkoa, esimerkiksi viisi tärkeintä. Vaihdetaan niitä säännöllisesti, kerran vuodessa riittää. Näin on mahdollista saada samalla selvälle, jos salana on vuotanut nettiin, mistä palvelusta ja suurin piirtein milloin se on vuotanut. Salasanoja ei kannata uusiokäyttää eli kierrättää, vaikka se houkuttelevaa onkin.

Työväline

Näin suojaat lähdeäsi

Halutessa suojella lähdeä yksi toimiva tapa olisi käyttää Signal Private Messangeria. Se ei myy eikä kerää käyttäjätietoja. Toimii näin: ostetaan halpa puhelin ja siihen prepaid-liittymä. Rekisteröidään ja liitetään Signal-identiteetti. Mikäli päätelaite saadaan haltuun, satunnainen prepaid-identiteetti, joka on liitetty Signal-tiliin ei kerro mitään siitä, keneen laitteen käyttäjä on ollut yhteydessä.

Yhteydenpidossa tekstiviestejä kannattaa välttää. Myös Skypen käyttöä kannattaa välttää, se on hyvin helppo jäljittää. Samoin kannattaa välttää kaikkia instant message -ratkaisuja, joita tarjoavat maailman suurimmat mainostoimistot, toteaa Tuominen. Sama koskee sähköpostia, kannattaa välttää esimerkiksi Googlea, kannattaa ottaa käyttöön sähköpostipalvelu, joka maksaa.

Verkkoyhteys kannattaa aina suojata käyttämällä VPN (virtual private network), eli virtuaalista erillisverkkoyhteyttä. Samoin käyttöjärjestelmissä on vaihtoehtoja, esimerkiksi Ubuntu. Ohjelmistot pitää muistaa päivittää. On tietoturvan kannalta oleellista käyttää aina viimeisintä versiota.

Mistä sitten tietää, jos omaa konetta on hakeroitu? Tietojen säilytykseen kannattaa varata ulkoiset, salasanojen suojatut massamuistilaitteet. Turvallisuuden lisäksi niihin jää myös yleensä jälkiä, jos joku on yrittänyt päästä käsiksi massamuistilaitteen sisältämään tietoon. Jos hakkeri osaa asiansa, niin ei välttämättä mistään ei voi huomata, että kone on hakeroitu. Tuominen kertoo esimerkin, miten täysin epäteknisesti havainnoiden käyttäjä oli alkanut epäilemään saamaansa sähköpostia. Sähköpostin lähettäjätiedot on helppo väärentää. Tämä viestin vastaanottaja tunsu lähettäjän hyvin, joten alkoi yksinkertaisesti viestien sisällön perustella epäillä, ettei kyseinen henkilö kirjoitaisi tällä tavalla hänelle.

Näissä asioissa kannattaa jo kysyä asiantuntija-apua.

Mahdolliset hyökkäykset tulevat olemaan entistä kohdistetumpia, ja volyymiltaan isompia, sillä esimerkiksi laskenta- ja verkkokapasiteetti tulee laajenemaan, kun enemmän ja enemmän suojaamattomia tietokoneita kytetään verkkoon ja hyökkääjien käyttötarpeiksi.

– Yksi tapa hidastaa tätä kehitystä olisi vastuuttaa laitteiden valmistajia, toteaa Tuominen. Yksittäisen käyttäjän syyllistämisen sijaan olennaista on, että kannustetaan huomioimaan edes vähän paremmin tietoturva, kuin että ei tehtäisi yhtään mitään. •

Liiton johto uudistui

Edustajakokous valitsi 25.11. RTTL:lle uuden puheenjohtajiston ja hallituksen kaudelle 2017 – 2018.

Uudeksi puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti MOT:in puheenjohtaja ja työsuojeluvalltuutettu **Sari Korpela-Välisaari**. Ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi nousi äänestyksen jälkeen äänin 11 – 8 **Sari Taussi**. Toiseksi varapuheenjohtajaksi tuli **Aura Neuvonen**.

Kolmikosta puheenjohtajana uusi on Sari Taussi, Ylen ulkomaantoimittaja, jolla myös on menneiltä vuosilta kokemusta ay-toiminnan ytimestä. Kolmikoon kaksi muuta ovat luotsanneet liittoa varapuheenjohtajina.

Myös hallitukseen tuli uusia nimiä; tarkemmin RTTL:n verkkosivuilla www.rttl.fi kohdassa Hallinto.

Kunniajäseneksi kutsuttiin ja RTTL:n kunniamerkillä palkittiin **Seppo ”Poju” Seppänen**, pitkän linjan luotamusmiehen ja ay-aktiivi Pöllölaaksosta.

Väistyvä puheenjohtaja **Ari-Pekka Sirviö** aloitti elokuussa lehtorina Oulun ammattikorkeakoulussa.

Kuva Hilla Blomberg

RTTL:n uusi johtotriokka: **Auran Neuvonen** (vasemmalla), **Sari Korpela-Välisaari** ja **Sari Taussi**.

Turvaa elämäsi rakkain paikka

Koti on elämäsi kenties rakkain paikka, joka tarvitsee turvakseen huolenpitoa ja oikein mitoitettua kotivakuutuksen – kaiken varalta.

Me Turvassa varmistamme, että saat tarpeitasi vastaavan vakuutuksen. Rakas kotisi ansaitsee sen.

Poikkea toimistollamme, soita tai tutustu etuohjeisiin osoitteessa turva.fi/journalistiliitto

*Etu koskee uutta koti-irtaimistovakuutusta, jonka alkamispäivä on 1.9.-31.12.2016. Edun saa ensimmäisen vuoden vakuutusmaksusta.

Nyt -50%
koti-irtaimistovakuutuksesta*

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva • www.turva.fi • puh. 01019 5110

Hymyile, olet Turvassa

Taas on joulu,
vaan ei sota oo ohi.
Voi, John, mitä lupasit.

Taas on Rudolf Koivun ja Maj Karman aika.
Aika Sibeliuksen ja Kassu Halosen.

Sirkuttaja, onko Lampedusassa sypressejä?
Älä kuole sinne.

Me tahdomme nauttia rauhassa väskynäsoppamme
ja kinkkumme.

Olla oljissamme yöt ja oltta juoda
vaikka heti aamusta.

Edes hetken samalla puolella, koko kansa,
aivan kuin joulukatujamme valaisisi joku muukin valo
kuin led.

Jouluihmisiä kaikki,
ålänning Sundblomin siunaamia.

Jari Mäkäpäinen

RTTL toivottaa tämän runon myötä kaikille jäsenilleen
rauhallista joulua ja hyvää uutta vuotta 2017.